

Pansersperring.

For å beskytte Festung Stavanger mot angrep fra sør ble det bygd en pansersperring ved den sørlige grensen av festningsverket. Pansersperringen, som tyskerne startet å bygge i 1942, er et eksempel på den store innsatsen tyskerne la ned i å sikre seg kontroll over Stavangerhalvøya og det nye festningsverket som ble bygget her.

Mens Festung Stavanger var avgrenset av sjøen i andre retninger, lå grensen mot sør på flatt jordbruksland. Her var det fare for både luftangrep og angrep med bakkestyrker. Tyskerne bygget flere støttepunkt langs denne forsvarslinjen mot sør, helt fra Høyland til Vigdel. I tillegg til dette skulle hele strekningen bli beskyttet av en pansersperring, som skulle være en hindring for stridsvogner på vei mot Stavangerhalvøya. Pansersperringen gikk helt fra Stokkalandsvatnet på Ganddal til Vigdel. I tillegg til dette ble det bygget en lignende pansersperring på Høyland, ved veien mot Ålgård. Sammen med støttepunktene, skulle pansermuren sikre et bedre forsvar mot sør, uten at soldater måtte være tilstede langs hele strekningen.

Pansersperringen tok forskjellig form langs forsvarslinjen. Noen strekninger ble bygget som en høy mur, noen strekninger som en dyp grøft, og andre som en kombinasjon mellom disse. Der det ble bygget mur var den to meter høy og 1,5 meter bred. Grøftene var nok av samme størrelse. Det var altså hardt arbeid å bygge sperringen, og dette arbeidet ble gjort av lokalbefolkningen. Etterhvert tok nok krigsfanger over dette arbeidet.

I dag er mye av pansersperringen borte i Sandnes kommune, men en betydelig andel står likevel igjen. På mange strekninger er muren lavere og grøftene grunnere enn de opprinnelig var. Pansersperringen blir behandlet helt til Skas-Heigre-kanalen, der den går over i Sola kommune. Se også rapporten «Kulturminner fra 2. verdenskrig» Sandnes kommune 2020».

KulturID	Registrerte enkeltminner
110202283	Pansersperring, Høyland prestegård
110202284	Pansersperring 1, Ganddal, Kvål
110202285	Pansersperring 2, Ganddal
110202286	Pansersperring 3, Ganddal, Lunde
110202287	Pansersperring 4, Ganddal. Lunde
110202288	Pansersperring 1, Lunde
110202289	Pansersperring 2, Lunde
110202290	Pansersperring, Lunde og Øvre Åse
110202291	Pansersperring, Øvre Åse
110202292	Pansersperring, Leitevegen. Åse
110202293	Pansersperring, Todnem
110202294	Pansersperring, Hedleholen, Malmin
110202295	Pansersperring 1, Hålandsdalen, Lea
110202296	Pansersperring 2, Hålandsdalen, Heigre
110202297	Pansersperring, Heigre

Kilder

Ettrup/Ritterbach/Schellenberger (2005)
Kart over Festung Stavanger, datert 20. april 1945.
Registreringer i felt 2015, Sandnes kommune.

Signatur

FH 2015

Oversiktskart over pansersperringen i Sandnes kommune. Rødt betyr at sperringen ble bygget som mur, mens blått er at den ble bygget som en grøft. Lilla betyr at det var en kombinasjon mellom disse. De tomme områdene er steder der sperringen ikke ble bygget. Noen steder er dette fordi det fantes naturlige sperringer, som myrområder. Andre steder ble ikke muren ferdig før krigen ble avsluttet. Tallene, som går opp til 16, er referanser til deler av sperringen som eksisterer i dag. Krigsminnene nedenfor har referanser til kartet.

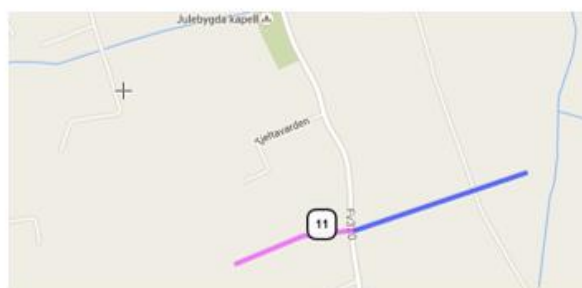
Pansersperringen på Høyland

Pansersperringen fra Stokkalandsvatnet til R44

Pansersperringen fra R44 til Todneim

Pansersperringen ved Leiteveien

Pansersperringen ved fra Leanuten til Heigre

Pansersperringen ved Heigre til kommunegrensen